

Slavnost Soslání Ducha svatého – ve dne

(Sk 2,1-11; Gal 5,16-25; Jan 15,26-27; 16,12-15)

Soslání Ducha svatého je triumfálním závěrem tajemství velikonočních svátků. Vše tihne k daru Ducha svatého. Jestliže Ježíš trpěl, porazil smrt a je vzkříšený, pak se toto vše stalo proto, aby nám daroval Ducha svatého, který nás uvádí do intimního kontaktu s životem Nejsvětější Trojice.

Tento svátek má několik aspektů, které vyjadřují dnešní čtení. Skutky apoštolů vypravují příběh. Druhé čtení nám ukazuje důležitost Ducha svatého pro náš křesťanský život. V evangeliu nám Ježíš zjevuje úlohu Ducha svatého při vydávání křesťanského svědectví a při prohlubování křesťanské víry.

V úryvku ze Skutků apoštolských je realita Ducha svatého vyjádřena prostřednictvím tří symbolů. Duch je ve skutečnosti neviditelný. Občas je reprezentován holubicí, ale ona tímto Duchem není. Duch je zároveň vnitřní a nezměrná skutečnost, jak o tom hovoří vstupní antifona: „Duch Páně naplňuje celý svět...“

Tři symboly, kterými je Duch svatý v tomto úryvku ze Skutků vyjádřen, jsou: silný vítr, oheň a jazyky.

Duch svatý má schopnost dávat mocné podněty. Hebrejský termín „duch“ totiž znamená „vanutí“; stejné slovo je užíváno pro označení „ducha“ a „vánku“. Podobně i v českém jazyce je úzký vztah mezi slovy „duch“ a „dech“. Ve Skutcích čteme: „Najednou se ozval z nebe hukot, jako když se přizene silný vítr, a naplnil celý dům, kde se zdržovali [apoštolové a Maria].“ Duch vyvolává mocný podnět, silný dynamismus. Je třeba tento podnět do svého života přijmout, abychom nezůstali strnulí, neaktivní a duchovně líní.

Duch je také oheň. Jde tu o duchovní oheň, nikoli materiální, je to impuls lásky. „Boží láska – říká Pavel – je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého.“ (Řím 5,5) Bůh je láska, a Duch svatý je Duchem lásky, ohněm lásky, který proměňuje vše, s čím přijde do kontaktu.

Třetím symbolem Ducha svatého je jazyk. Opět čteme ve Skutcích apoštolů: „A ukázaly se jim jazyky jako z ohně, rozdělily se a nad každým z nich se usadil jeden.“ Duch svatý účinně rozvazuje jazyky, dává schopnost mluvit. O letnicích „Byli všichni naplněni Duchem svatým a začali mluvit cizími jazyky, jak jim Duch vnukal, aby promlouvali.“

Jazyk Ducha svatého není běžným jazykem, nýbrž jazykem, který vyjadřuje nadpřirozené skutečnosti, intimní realitu Boží, realitu duchovního života. Tento jazyk se

ukázal v počátcích církve skrze dar jazyků. Učedníci tak získali schopnost vyjadřovat se tak, že všichni rozuměli tomu, co říkali: „Hodně lidí se sběhlo a byli ohromeni, protože každý z nich je slyšel, jak mluví jeho vlastní řečí.“

Na hebrejský svátek letnic se v Jeruzalémě shromažďovalo mnoho lidí; židé přicházeli ze všech částí světa: „Parthové, Médové, Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judska a Kappadokie, Pontu a Asie, Frýgie a Pamfýlie, Egypta a lybijského kraje u Kyrény, my, kteří jsme připutovali z Říma, židé i proselyté [tedy pohané, kteří přijímali židovskou víru].“ Všichni slyší, jak jejich řečí zvěstují apoštolové veliké skutky Boží. Tyto apoštolské promluvy totiž nebyly obyčejné, šlo o chválu velikého Božího díla.

Můžeme tedy poznamenat, že od samého začátku se Duch svatý šíří všemi směry, aby utvrdil jednotu a překonával lidské rozdělení. V jedenácté kapitole knihy Genesis nalezneme vyprávění o stavbě babylonské věže: lidé, kteří mluvili stejným jazykem, chtějí postavit obrovskou věž, aby si „udělali jméno“, ale nezdaří se jim to, neboť Bůh zmátl jejich jazyky. Už si navzájem nerozumí, a jsou tak rozprášeni do různých koutů světa. O svátku seslání Ducha svatého je tomu naopak, Duch všechny shromažďuje, každý slyší svou řeč, realizuje se tak všeobecná jednota.

Díky Duchu svatému jsou sjednoceni všichni křesťané celého světa. To je úžasné dílo Ducha, dílo, které by bylo nemožné realizovat jen našimi jednoduchými lidskými silami.

V evangeliu Ježíš ohlašuje příchod Ducha svatého, zdůrazňuje zde dva aspekty. Především říká, že Duch o něm vydá svědectví. „Vy také vydávejte svědectví – říká Ježíš apoštolům –, protože jste se mnou od začátku.“ Duch svatý dá apoštolům schopnost vydávat svědectví o Ježíšovi tím, že jim poskytne výjimečnou sílu.

Toto se, podle Skutků apoštolských, ihned uskutečnilo. O letnicích Petr, který v čase Ježíšova umučení neměl odvalu o Ježíšovi svědčit, dokonce ho třikrát zapřel, mluví odvážně a směle ke všem židům, aby svědčil o Ježíšově utrpení a vzkříšení a o daru Ducha svatého. Díky Duchu svatému se křesťanská víra rozšířila po celém světě, křesťané jsou schopni stát se i mučedníky proto, aby vydali svědectví o Kristu.

Ježíš také mluví o tom, že Duch pravdy uvede učedníky do celé pravdy. Během svého veřejného působení Ježíš mluvil, jednal, konal zázraky, jenže učedníci nebyli s to porozumět tomu všemu. Všechno pro ně zůstávalo jakoby na povrchu, nenaplnilo to jejich nitro. S příchodem Ducha svatého však budou uvedeni do celé pravdy. Duch svatý tedy naplní jejich nitro Ježíšovým poselstvím a jeho skutky, jeho velikonočným tajemstvím.

„On totiž nebude mluvit sám ze sebe – říká Ježíš –, ale bude mluvit to, co uslyší, [...] z mého vezme a vám to oznámí.“ Nejde tu o nové zjevení, které by nemělo žádný vztah ke vtělení Božího Syna. Duch svatý vezme Ježíšova slova a ozřejmí je, naplní jimi lidskou mysl.

Ježíš říká: „Všechno, co má Otec, je moje; proto jsem řekl, že z mého vezme a vám to oznámí.“ Duch svatý vykonává vnitřní činnost, která je podstatná pro víru, naději a křesťanskou lásku. Je to vnitřní síla, která přináší světlo a žár a činí vše živým, všechno zároveň uvádí do vztahu vůči Kristovu tajemství.

Ve druhém čtení k nám Pavel mluví o tom, že náš křesťanský život musí být veden Duchem svatým. Nejen že musí vést naši víru (srov. dnešní evangelium), ale také naše chování, „naše jednání, náš život, naši cestu“. Když apoštol mluví o způsobu chování, užívá často termínů „jednání...jednat, žít, jít po cestě“; a právě v tomto úryvku říká: „Žijte duchovně [tedy pod vedením Ducha], a nepropadnete žádostem těla.“

Pavel vysvětluje, že náš osobní život je boj. Tento zápas je nezbytný, neboť jsou ve hře dva principy, které si odporují: tělo a Duch. „Tělo“ označuje egoistického člověka, všechny tendence, které směřují k egoismu a zlu, k přemíře všeho druhu, od násilí až k nečistotě atd... Pavel říká: „Tělo totiž touží proti duchu, a duch zase proti tělu. Mezi nimi je vzájemný odpor, takže neděláte, co byste chtěli.“

V nás samých probíhá boj. Nemůžeme slepě sledovat každý náš podnět. Existují totiž podněty Ducha a podněty těla. Není možné žít zároveň životem, který si užívá egoismu a mít radost ze štědrosti. Nelze žít zároveň způsobem života, který sleduje naší přirozenou náklonnost panovat nad ostatními a mít radost z nezištné služby. Je nemožné hledat uspokojení v penězích a jejich užitku a zároveň radost, která vyplývá z obětavého života. Mezi těmito dvojími věcmi musíme jednu zvolit.

Správně můžeme vybrat s pomocí Ducha. Tělo může být poraženo, neboť: „Jestliže se necháváte vést Duchem, nejste už pod Zákonem.“ Skutky těla jsou temné; Pavel je vypočítává: především „smilstvo, nečistota, chlípnost“ (tedy ty, které nazýváme „tělesnými hříchy“), pak „modloslužba, čarodějnictví, nepřátelství, sváry, žárlivost, hněvy“. Jedná se o hříchy sobectví a násilí. Tyto věci nám brání žít způsobem skutečně lidským a křesťanským. Půjdeme-li touto cestou, náš život zhyne; namísto toho, abychom byli šťastnými, přijímáme jen hanbu. Proto apoštol říká: „Řekl jsem vám to už dříve a říkám to (ještě jednou): lidé, kteří takovéto věci dělají, nebudou mít podíl v Božím království.“

Následujeme-li však Ducha svatého, kráčíme směrem k nebi, a už zde na zemi můžeme žít způsobem, který se líbí Bohu, tak, že pocítíme hluboké zadostiučinění. Pavel tvrdí: „Ovocem Ducha je láska, radost, pokoj“ a ostatní ctnosti.

Na tomto místě poznamenejme, že Pavel mluví o „skutcích“ těla – v množném čísle – a o ovoci Ducha – v čísle jednotném. Tento singulár v sobě zahrnuje mnohé aspekty, ale mezi sebou navzájem propojené. Skutky těla se však rozbíhají různými směry a vyvolávají rozpolcenost lidského bytí, které se stává nesnesitelným.

Duch vytváří soulad, pokoj a radost. Jeho hlavním plodem je láska, která zjednává pokoj a radost. Láska se ukazuje také v trpělivosti, vlídnosti, dobrotě, věrnosti a tichosti.

Naším ideálem je žít podle Ducha. Když se musíme rozhodnout, nechejme se vést Duchem svatým. Za to je třeba se modlit. Ducha totiž přijímáme právě v modlitbě. Světlo, které nám dá, můžeme získat modlitbou, a také láska, kterou nám vlévá do našich srdcí, přichází skrze modlitbu.

„Protože Duch je naším životem [od okamžiku našeho křtu jsme totiž přijali Ducha a jsme jeho chrámem], podle Ducha také jednejme!“ Musíme se nechat vést Duchem, pak si můžeme být jistí, že prožijeme krásný život, život, který nám, poskytne plnost radosti, a který se ukáže jako velmi užitečný i pro všechny, kteří žijí okolo nás.